

## Notariaat komt met oplossingen voor fiscale knelpunten

Wat zijn de knelpunten in de fiscale wetgeving? En hoe kun je die oplossen? In het manifest 'Belastingen moderner en makkelijker' komt het notariaat met vijf voorstellen.

| TEKST Wilma van Hoeflaken

**E**r komt een belastingherziening aan en daar kunnen wij vanuit de notariële beroepspraktijk een bijdrage aan leveren. Vanuit die gedachte stelde de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) begin januari de issuegroep Fiscaliteit in. Welke fiscale knelpunten ziet het notariaat? En wat kun je daaraan doen? 'Toen duidelijk werd dat de aangekondigde belastingherziening er voorlopig niet zou komen, zijn we toch doorgeshaast', zegt KNB-bestuurslid Anne-Marie Smelt. Het resultaat is het manifest 'Belastingen moderner en makkelijker'. Sommige voorstellen uit het manifest worden wellicht pas actueel bij een stelselherziening, andere kunnen zo meegenomen worden in het Belastingplan 2016. Volgens Smelt, lid van de issuegroep Fiscaliteit, kan de politiek baat hebben bij de ervaringen van het notariaat. 'Het notariaat staat midden in de samenleving. Iedereen komt minstens eens in zijn leven in contact met een notaris. Mensen stellen huwelijkse voorwaarden op, ze kopen een huis, ze scheiden, ze maken een testament, ze dragen hun familiebedrijf over. Daar zitten juridische kanten aan, maar ook fiscale. Daardoor hebben notarissen veel zicht op de manier hoe fiscale wetgeving in de praktijk van alledag uit-

pakt. Met die kennis heeft de issuegroep dit manifest geschreven. Wij willen graag met de politiek in gesprek over de fiscale knelpunten die we signaleren en over de oplossingen die we aandragen.' De onderwerpen uit het manifest betreffen vermogensovergang in de meest uiteenlopende situaties.

1

### MODERNISERING ERFBELASTING

'De erfbelasting sluit niet aan bij de huidige samenleving, laat staan bij de toekomstige samenleving', zegt Lucienne van der Geld, juridisch directeur van Netwerk Notarissen, docent notarieel recht aan de Radboud Universiteit Nijmegen en lid van de issuegroep Fiscaliteit. De vrijstellingen in de erfbelasting gelden voornamelijk voor gehuwden en mensen die al lang samenwonen, en voor kinderen. In de praktijk zijn er steeds meer singles, mensen met LAT-relaties of met wisselende relaties en mensen zonder kinderen. Volgens prognoses van het Centraal Bureau voor de Statistiek zal het aantal alleenstaanden toenemen. Ook zullen er minder mensen kinderen krijgen. 'Daarom bepleiten wij onderzoek naar modernisering van de vrijstellingen in de erfbelasting', zegt Van der Geld. 'Nu staan familiebanden centraal. Maar waarom zouden mensen zelf niet iemand

mogen aanwijzen aan wie ze de vrijstelling toekennen?' Er zijn verschillende mogelijkheden om, ook budgettair neutraal, de erfbelasting zo aan te passen dat die meer aansluit bij de wensen van een steeds grotere groep burgers. 'Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat de vrijstelling voor partners (nu ruim 633.000 euro) lager wordt. Je zou kunnen onderzoeken hoe groot de groep is die deze vrijstelling werkelijk volledig kan benutten.'

2

### VEREENVOUDIGING OVERDRACHT BIJ FAMILIEBEDRIJVEN

In verband met de continuïteit van ondernemingen bestaan er diverse fiscale faciliteiten voor bedrijfsoverdrachten. 'Deze regelingen sluiten niet op elkaar aan', zegt Martin Schoenmaker, wetenschappelijk medewerker bij Van Ewijk Estate Planning, docent estate planning aan de Radboud Universiteit Nijmegen, lid van de wetenschappelijke adviesraad (WAR) van de EPN en lid van de issuegroep Fiscaliteit. 'Bij bedrijfsoverdracht krijgen ondernemers te maken met erfbelasting, schenkbelasting, inkomstenbelasting en als er sprake is van overdracht van een bedrijfsspan, ook met overdrachtsbelasting. Voor al deze belastingen gelden verschillende regels en voorwaarden.' Als voorbeeld noemt hij de schenking van aandelen in een vennootschap met een onderneming. Anders dan voor de bedrijfsopvolgingsfaciliteit in de schenkbelasting geldt voor de doorschuiffaciliteit in de inkomstenbelasting als voorwaarde dat degene die de aandelen ontvangt, op dat moment ten minste 36 maanden werknemer van de vennootschap is geweest. Een ander

## Een schenkingsvrijstelling bij studies is een fiscaalvriendelijke vorm van crowdfunding waarmee je de kenniseconomie ondersteunt

voorbeeld betreft de situatie waarin een bedrijfspand wordt verhuurd aan de eigen bv. Anders dan voor de bedrijfsopvolgingsfaciliteit in de schenkbelasting geldt bij een volledige bedrijfsoverdracht geen vrijstelling voor de overdrachtsbelasting. Evenmin kan gebruik gemaakt worden van de doorschuiffaciliteit in de inkomstenbelasting. Schoenmaker: 'Wij pleiten ervoor de voorwaarden van de verschillende regelingen te vereenvoedigen en te uniformeren.'

### 3 VEREENVOUDIGING EIGENWONINGREGELING

'De eigenwoningregeling is een lappendeken', zegt Van der Geld. 'Sinds de herziening van de inkomstenbelasting in 2001 is de eigenwoningregeling al heel wat keren ingrijpend veranderd.' In de praktijk leiden deze wijzigingen vaak tot problemen. Bijvoorbeeld als na een echtscheiding een van de partners in de echtelijke woning blijft wonen en de volledige hypotheek voor zijn of haar rekening neemt. Van der Geld: 'Dan heeft diegene een berekening gemaakt en is tot de conclusie gekomen dat hij of zij de hypotheeklasten zelfstandig kan opbrengen. Wat mensen niet weten, is dat de helft van de lening omgezet moet worden in een lineaire of annuïteitenhypotheek. Met als gevolg dat de woonlasten voor dat deel van de lening hoger uitpakken.' Dit knelpunt kan verholpen worden door de overgangsregeling voor de aflossingsvrije lening uit te breiden. Of door het bedrag dat de ene ex-partner schuldig is aan de ander te kwalificeren als eigenwoningschuld, ook als dat geen annuïtaire of lineaire lening is. Maar

ook bij overlijden, trouwen of samenwonen kan de eigenwoningregeling onbegrijpelijk of onbillijk uitpakken, stelt Van der Geld. Daarom pleit de issuegroep voor aanpassing en vereenvoudiging.

### 4 MODERNISERING ERFBELASTING EN RECHTVAARDIGER BELASTINGRENTE

Wie wil voorkomen dat er belastingrente betaald moet worden over de erfbelasting, moet binnen 3,5 maand na het overlijden een volledige aangifte erfbelasting doen of binnen 5 maanden vragen om een voorlopige aanslag. Dat laatste betekent dat er een schatting gedaan moet worden en dat er misschien ook al betaald moet worden. 'In de praktijk is deze termijn niet realistisch', stelt Schoenmaker. 'Nalatenschappen zijn vaak complex en er moet veel informatie verzameld worden. Dat red je niet in een paar maanden.' Daarom pleit de issuegroep voor een verlenging van de aangiftetermijn naar 12 maanden. De belastingrente is wettelijk minimaal 4 procent. 'Dat is te hoog', zegt Schoenmaker. 'Onder de huidige marktomstandigheden is dat niet te betalen uit het rendement van de nalatenschap.' Het komt vaak voor dat nabestaanden een huis erven, dat vervolgens lang te koop staat. 'Stel dat over het huis 100.000 euro erfbelasting verschuldigd is. Dan zit je na 19 weken al op bijna 1.500 euro belastingrente. Ondertussen levert dat huis geen rendement op, maar kost het juist geld. Dat is aan burgers niet uit te leggen.'

### 5

### DOELVRIJSTELLINGEN VOOR DE SCHENKBELASTING

Tot januari 2015 mochten mensen tijdelijk 100.000 euro belastingvrij schenken als dit geld gebruikt zou worden voor een eigen woning. 'Hiermee werd gestimuleerd dat hypotheeken werden afgelost en dat de woningmarkt in beweging kwam', zegt Van der Geld. 'Het was een populaire maatregel, waar veel mensen gebruik van hebben gemaakt. Zo kun je gewenst gedrag stimuleren.' In het manifest worden vergelijkbare schenkingsvrijstellingen bepleit om de eigen woning te verduurzamen, bijvoorbeeld door het aanbrengen van isolatie en de aanschaf van zonnepanelen. Voor een gemiddelde woning kost het aanbrengen van zonnepanelen en het isoleren van dak, vloer en glas zo'n 20.000 euro. 'Je kunt mensen de mogelijkheid geven een ander belastingvrij 20.000 euro te schenken op voorwaarde dat de ontvanger de schenking binnen 2 jaar gebruikt om zijn woning te verduurzamen.' Ook bepleiten de opstellers van het manifest een schenkingsvrijstelling als de schenking gebruikt wordt voor een studie. Nu is een dergelijke vrijstelling er alleen voor extreem dure studies, niet voor reguliere opleidingen. 'Het studiefinancieringsstelsel is veranderd en studenten moeten lenen of zoeken naar andere inkomstenbronnen', zegt Van der Geld. 'Als je een schenkingsvrijstelling geeft bij studies, introduceer je een fiscaalvriendelijke vorm van crowdfunding waarmee je de kenniseconomie ondersteunt.' ■